

Előfizetési díj
Vidékre postán vagy helyben házhoz
hordva:

Egy évre	12 frt.
Félévre	6 frt.
Negyedévre	3 frt.
Egy órá helyben	1 frt.

Videkről egy hónapra előfizetést nem fogadhatunk el.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:

Összor hasábozott garmond sor 6 kr. Ára
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb
és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is
nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fülvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22). Haasen
stein et Vogler
Wien
Wallfischgasse nr. 10.

Nyilttári cikkeik

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:

Belső-farkasutca 17. szám, hová a lap szellemi részét illető
közlemények címzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések
küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

politikai és közgazd. napilap

1873-dik évi folyamára.

A „KELET” előfizetési ára:

Egy évre	12 frt.
Félévre	6 frt.
Negyedévre	3 frt.
Egy órá	1 frt.
Egyes szám ára	5 kr.

A lap szétküldésénél előforduló zavar
kikerülése tekintetéből vidékről 1 hónapra
előfizetést nem fogadhatunk el.

Az előfizetés pénzek, legcélszerűbben pos-
tai utalvánnyal, kiadó Stein János könyv-
kereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után
tisztteletpéldánnyal szolgálok.

A „KELET” kiadóhivatala

A kisebbség képviselése.

II.

(B. K.) A mult alkalommal igyekeztünk
rámutatni a divatozó választási módszer szem-
beszókó fonákására, melynek folytán az ugyan-
azon elvű választók különböző csoportosulása
által nemcsak részben hamisítható meg a vá-
lasztók akarata, sőt ép a kisebbségben levő
párt juthat a parlamentben győzelemre. Ki ez
igaztalan s mondhatni veszedelmes visszassá-
got teljes magamivoltában átlátja, lehetlen, hogy
e kérdés szerencsés megoldását ne tekintse a
legsürgősebb választási reformnak. Csekély-
ségünk is átvérte az ügy közérdekű fontossá-
gát, gondolkodás tárgyává tette a kérdés meg-
oldását s mint e gondolkodás eredményét sze-
rény egyéni véleményképen hozzuk fel az
alább következő tervet.

Előre megjegyzendőnek tartjuk, hogy tel-
adatunk lévén elzárni lehetőségét, miszerint a

választók akarata meghamisítható s mint mult
cikkünkben kiemeltük, hogy 120 ezer választó
ne küldhessen 200 követet, míg 180 ezer
csak százat, ezekután kérjük a kiegészítő mód-
szer nehézségét a cél fontosságához mér-
ni, mielőtt azt bárki is elítéli.

Célunk tehát oly választási mechanizmust
fejteni ki, mely az eddig megsemmisített kisebbség
meggyőződésének is képviselést adjon
s hogy az egyhangulag és a kisebb nagyobb
számu ellenkező elvűek legyőztetésével véghez-
ment választásokból eredő fonákaságok megszün-
jenek. E célra, ha a kisebbségben maradt
választóknak képviselést nyújtunk, önként kö-
vetkezik, hogy a többségre jutott képviselő ál-
lása is meginog, mivel így egyik kerületben
túl sokan, másban kevés számu választó
küldene egy-egy követet. Teljesen igazságosak
tehát csak akkor leszünk, ha kimondjuk, hogy
minden egyes képviselőnek saját
párthívei bizonyos — többi képv-
selő társaival lehetőleg egyenlő —
szavazatát kell megnyernie a vég-
re, hogy követé lehessen. Ezt pedig
csak úgy érhetjük célszerűen el, ha jogot
adunk minden kisebbségnek, miszerint saját
pártjabeli más kerület kisebbségéhez csatla-
kozva, mindkét kerületben megbukott meggyő-
ződésének a szavazatok kipótlásával érvényt
szerezzen, de más részről kötelezzük a több-
ségben levő választókat is, hogy csatlakozót
keressenek képviselőjök szavazata számának
kiegészítésére. E terv kivitele hosszadalmasnak
tetszik ugyan, de nézetünk szerint nem kivi-
hetetlen s még pedig praxisban a következő
módon volna keresztülviendő: (Itt is azonban
meg kell jegyeznünk, hogy nem lehetvén bir-
tokában a magyarországi szavazók hű kimu-
tatásának, számainak csak hozzávetőleg vannak
felvéve s inkább csak az egymás közötti ará-
nyosságra voltak tekintettel.)

Minden legfeljebb 1200, legalább 1000
szavazó egy választó kerületet képez s küld
egy képviselőt; minden képviselőnek saját
párthívei közül legalább 900 szavazatot kell
bírnia. ennek csak egy harmada t. i. 300 el-
lenkező nézett szavazó jogosult arra, hogy
elvéit valló más képviselő szavazatahoz csat-
lakozzék; hol 300 ellenkező szavazat pedig,

vagy ellenjelölt nincs, a nem — vagy ellenke-
zőleg szavazók száma a többségben levő képv-
selő szavazatához csatolandó; ki azonban
legalább 900 szavazatot nem nyert, szavazatait
kiegészítő kerületre kell hogy várjon. 300—350
szavazó nem jogosult saját képviselőjének fen-
tartására, hanem csupán a csatlakozásra, ha-
csak egy öt kiegészítő nagyobb szám nem
mond le saját képviselő jelöltjéről a kisebb
jávára. Kimondására annak, hogy valamely
kerület választói csatlakoznak-e a másikhoz
vagy sem, a pártok külön-külön ideje korán
még a választás előtt egy ötven tagból álló
bizottságot választanak.

A választások az egész országban egy
nap történnek, melynek eredményét a mult
országgyűlés által választott bizottmány min-
den kerületnek tudomására hozza, ezután 30
napig a kerületek ajánlatai váratnak be; az
első ajánlatot köteles minden kerület elfogad-
ni, a többi visszautasítani, hogy amaz másnak
tehesse meg ajánlatát.

A netalán kiegészítő nélkül maradt ke-
rületek, melyeknek nem áll jogukban képvise-
lőjüket fentartani, az országgyűlési bizottság
által hármanként csoportosíttatnak s azon há-
rom képviselő közül, kiknek képviselőiségébe
mindhárom kerület beleyezett sorshuzás ut-
ján egy állását elfoglalja. Azon kerületek, me-
lyek sem csatlakozót nem nyertek, sem a fen-
maradt képviselők sorsolásában nem egyeztek bele
vagy társak nélkül maradtak: szavazataikat
elvesztették.

Ez vázlata tervünknek, melynek indoko-
lására térszűke miatt röviden a következőket
hozzuk fel:

Csak háromszáz szavazat jogosult a csat-
lakozásra, mivel kevesebb lehetővé tenné, hogy
egy kerület egyszer 900 szavazattal megvá-
lassza az egy követet s a fennmaradó szava-
zatok meg más kerület képviselőjét segítenék
többségre s így több követet választana egy
kerület egyenlő, a szavazók számát pedig pon-
tosan annyira nem lehet szabnunk, mint a
hány votum egy képviselő megválasztására
szükséges. Hogy az 1200 maximumra szabott
szavazathól háromszáz ellenkező véleményű
fenmaradhasson, nem tehető fel, mivel minden
választó sohasem szavaz. A 300—350 sza-

vazónak azért kell lemondania képviselőjéről,
mivel egy részről több szavazat, nagyobb
jogot formál, másfelől minden kerület csak
ajánlatot várna és egyik sem tenné. Az 50
tagu előre megválasztott pártbizottság azért
szükséges, hogy a választók újbóli megkérdé-
tetése kerültesse ki, mert ez vég nélkül ismét és
ismét eltérő eredményre vezetne. Az ezeken
kívül felsoroltak, úgy hisszük, önmagukat in-
dokolják.

Mindezt magunk sem kívánjuk egyéb-
nek tekinteni, mint elmefuttatásnak; csaha-
tatlanságra, mi érzünk legkevesebb hivatást s
így igen szívesen vesszük a botlásainkat ki-
mutató észrevételeket s ha talán egy homok-
szemet hoztunk az eddig megoldatlan nagy
kérdés megoldásához, eléggé megjutalmazva
érezzük magunkat. (E tagadhatlanul fontos
kérdés pro és contra megvitatására készség-
gel ajánljuk föl lapunk terét, megjegyezve,
hogy e véleménynyel s a még fölmerülővel
szemben egyelőre semleges állást kívánunk
elfoglalni. (Szerk.)

— A magyar kereskedelmi és leszámítoló-
bank vállalkozói s a kormány között ápril 1-én és
2-ikán tárgyalások történtek, s a vállalkozók hozzá-
járultak azon módosítások és feltételekhez, melyeket
a képv. ház osztályainak többsége elhatározott. A
módosított törvényt alább közöljük.

Országgyűlés. Budapest, ápril 1. A képvise-
lőház mai rövid ülésén csupán a főrendiházi üzenet
volt napirenden, s a gazdasági bizottság jelentése.
A főrendiházi üzenet szerint a főrendek hat törvény-
javaslatot fogadtak el, s ezek szentesítése végett 6
felséghez terjesztettek, a gazdasági bizottság jelen-
tése szerint pedig a képviselőház áprilhavi költség-
vetése állapított meg, mely meg is szavaztatott.

A magyar leszámítoló bank alapszabályai.

1. szakasz, I. §. A magyar leszámítoló bank
egy részvénytársulat, melynek célja a kereskedelmet
és ipart a magyar korona területén előmozdítani és
azoknak váltóleszámítás és más alapszabályszerű
üzletek által pénzeszközöket nyújtani.

joket. Revolveremet felhúztam s a szikla széle felé
tekinttem. A hold bádgyadt világánál messze a hó-
sivatagban láttam egy homályos szürke árnyéket
mely mint egy lélek sebesen és nesztelenül közele-
dett felém. Mindinkább közeledett, míg nem hosszú
keskeny fejt, sarga vad szemét s fehér fogait köz-
zül kilógó nyelvét megkülönböztethettem. Egy pilla-
natig a farkas az árok szélén megállott, majd szo-
rosan mellettem bele rohant. Revolverem eldördült
s egy fájdalmas vonítás jelenté, hogy találtam. E
perczen, mielőtt még újra löhettem volna, társam
hosszu fegyvere felett, mire egy harcra zaja kö-
vetkezett be. Felugrottam, de e percben a hold
halvány arcát fellegkárpit fátylozá el, s én alig
valék képes egy ember és egy állat zavart alakjait
megkülönböztetni, melyek egymással a hóban tusá-
tak s én félve, nehogy társamat találjam, nem mer-
tem löni.

Midőn ekép késedelmezzre állottam, egy kéz
merült fel, melyben acél villogott s kétszer tompa
dörejje zuhant lefelé, oly zajjal, mint a földbe mé-
lyedő ásó tesz. Ekkor Tschistarengó felugrott s mint
a víztükrre érkezett buvár, mély lélekzetet vón. E
pillanatban a hold is kilépett a felhők közül s meg-
világította a jelenetet. A végtelen hó előterében két
roppant kő emelkedett föl s vetett még maguknál
is kísérteties árnyéket. Alant a sötét árok táton-
gott, mint egy sir. Egy hófúvason látható volt a
a holdvilágon a nagy szürke farkas, élettelen és ki-
tátozt szájjal, fölötté állott Tschistarengó oly arc-
kifejezéssel, melyet soha nem feledek el.

— Az Urnak legyen hála, mondá hogy keze-
inkbe adta őt. Nézz az ön golyója csak lábát töré
el, az enyém nyakába fúródott. Csak még keresztet
vetek rá s aztán mehetünk.

Hazafelé menve oly lépésekkel haladtam, hogy
alig tudtam követni. Egy különös véletlen akarta,
hogy Gurko, az állítólagos emberré lett farkas, épen ez
éjjel haljon meg. Midőn néhány hónap múlva utam
újra a falun vitt keresztül, úgy találtam, hogy
Tschistarengót az egész vidéken, mint földieinek
megmentőjét tisztelték. (Németből.)

„KELET” TÁRGZAJA.

Egy farkas-vadászat.

(Végo.)

(B. Gy.) A félelmes komolyság, mely ez ember hang-
járatásán nyilvánult, különös benyomást tett reám s
önkéntelenül is megrezentem, midőn kívülről a zi-
vatar moraján keresztül ismét egy ordítás hatolt fü-
leinkig.

— Ön nem rég Ligoróban volt, mondá Tshis-
tarengó tovább, nem látta-e ott Gurko Osztápot, a
gazdag magkereskedőt?

— Nem, azon nap nem volt honn.

A kozák arca oly kifejezést nyert, melyet le-
írni nem lehet. „Nem volt otthon” — én tudom hol
volt, hanem isten segítségével ütött utolsó órája —
mondá egy Cromwel korbelt pánccsós lovag hang-
ján, ki épen a lovasság sorfalára készül törni.

Mi köze van Gurko Osztápnak a farkasokhoz?

— Nem találta-e? Gurko Osztáp a wow-
kulák.

A következő napon alkalmam nyílt látni rám
nézve egy vonzó jelenetet. Egy bátor férfit, midőn
halálba készül. Minket nyugateurópai embereket oly
hosszu idő választ el a középkor sötét babonáitól,
hogy képzelt rémek elleni harcban nem látunk fel-
tűnő hősiességet. Azonban Tshistharengó szempontjá-
ból tekintve, oly borzasztó komoly volt a dolog,
hogy azon tett, melynek kivételére vállalkozott, sok
oly hősiességet felülmutat, mely a történelemben di-
csősitett. Meggyőződése szerint, egy természetfelet-
ti erővel és vadsággal ellátott rémmel kelle most
megküzdenie, melyet maga az ördög pártfogol. De
mindezek dacára határozata nem vala megdönthető,
sőt saját életét örömet hozta áldozatul, hogy falu-
ját megmentse.

Egész napon át nyugodtan végezte rendes
dolgát.

Este felé magam is kissé izgult lettem, ám-
bár a farkassá lett emberben még sem hittem. A
legtapasztaltabb és józanabb emberben is szendereg
bizonyos babona, titkos félelem az ismeretlen és lát-
hatatlan előtt. A legkülönbözőbb esetek, miket a tör-
ténelem emlí az érzelmek évek hosszú táv tartó szen-
deregéből történt feléledéséből magyarázhatók meg.
Nem minden félelem nélkül néztem az ablakon ke-
resztül, a mint társam hosszú puskáját kezében tart-
va tölteni kezdett.

A rövidtéli nap bádgyadt szürke világa el-
tűnt a roppant hósvatagról s kísérteties alkony lát-
szék a távolból közelegni. Az éj beállott. Fagy és
némaság ült a tájon. Minden oly pusztaság és hallga-
tag volt, mintha az egész természet kihalt volna s
csak mi ketten élünk még benne.

Ezen borzadalmas siri csöndben volt valami, s
mi sokkal ijesztőbbnek tűnt fel, mint az előbbi éj-
szakának zisvája.

— Vadunk ma kűna van, bizhatik benne,
mondá Tshistarengó. Azt mondják, hogy az ördög
a vihart szereti, de az nem igaz. Ma minden nyu-
gott és senki sem várja őt, ilyenkor szokott az em-
berekre rotnani.

Vacsoránkat hallgatag költöttük el, s alig va-
lánk készen, midőn a kozák kését övébe rejtve, fegy-
verét vállára vetette s egy szent kép előtt, imát
rebegett majd hozzám fordulva szólt: „készen vagyok!”

Némán indultunk el. A sötétség oly nagy volt
hogy utamon kezemmel kelle tapogatodnom, azon-
ban társaimnak éj és nap egyforma volt. Mint egy
veréb, oly biztosan lépdelt az álomba merült fa-
lun keresztül s én követtem lépéit.

Néha-néha egy ablakból sugárzó fény ömlött ki,
megvilágítva az ut melletti néma fákat. Végre az
utolsó kunyhót is elhagytunk s a végtelen ösvény nél-
küli sivatag széléhez értünk, mely mögött egy bágy-
gyattan átszűrődött fény sugar a hold feljöttét jelzé.
— Látja mondá a hitbuzgó orosz örvendőző

hangon — Isten meggyújtá világát számunkra, hogy
a sötétség szellemeit legyőzhessük. Itt van a hely,
Pan. Lépjön azon kő mögé, én itt maradok. Aztán
történjék, mit Isten akar. Ez a hely átkozott s a go-
nosz lélek bizonyára fölkeresi.

Körülnézve felismertem a helyet, újra bámúl-
mom kelle az ember bátorsága felett, ki önszántából
oly helyre jött, mely reá nézve borzasztóbb volt,
mintha egy üteg ágyu előtt állana. Egy mélyedés,
inkább árok volt az két roppant kőtől környékező
melyek alig lehettek egymástól 5 lépésnyire. Ezen
kődarabok egyike függőlegesen állott, míg a másik
a földön görbén feküdt s mindkettő csodálatosan ha-
sonlított egy emberi alakhoz, mi holdfénytől meg-
ezüstözve, még borzadályosabb volt, mint nappal.

Egy népmonda szerint, melyet a falu lelkésze
már elbeszélt nekem, itt egy utazó hóvizatartól le-
petett meg és segélykiáltásaira egy favágó sietett
hozzá, ki azonban a lerogyott idegen látására azon
örögi gondolatra jött, hogy őt megölje. Ekkor mind-
ketten kővé változtak. A két kő sajátoság állását,
melyek közül egyik a földön fekszik, a másik pedig föl-
hajolni látszik, a parasztok elbeszélések igazságául
hozzák föl. Még 40 rubel sem tudná a földnépének
legbátrabb emberét és rávenni, hogy alkonyat után
e helyre menjen. Épen itt állapodtunk meg, hogy
kalandunkat még borzalmasabbá tegyük s az ember
alaku kőek mögé bujva kínos hallgatagságban vár-
tunk titokszerű ellenségünkre.

Néhéz pillanatok voltak azok, melyeket így hi-
degben és sötétben átéltem. A hideg megdermeszté
tagjaimat s szememmel s füleimmel mindenfelé vi-
gyáztam. Hallga, mily hang jó a sivatag felől? Is-
métlődik közelebből is érthetőbben, majd harma-
dikkor és negyedikszor is. Nem a hosszan fúvó
s éhét csillapítani nem tudó kőza farkas hangja ez,
hanem egy ragadozó farkas szaggató hangja, mely
szákuányát megrohanni akarja.

— Legyen készen Pán, ő jön.

Emez erős férfias hang hallattára s a valódi
veszély közeledtére idegeim viszonyteretk acél ere

melylyel botlással, bárgysággal és kifejezhetetlen ügyletlenséggel iránt vagyunk. Kémi eléggé hű maradt az írók alkotásához; hanem azért csak előnyére vált nek, ha a megadottnál több komikai tartalmat öntene játékába. Pl. ott, hol Szuszi egy kis felbátorodást, ügyeskedést, elmésséget mutat, nem árt egy kissé erősebb színekkel jelezni. Jellemének ezen elöntései bizonyára a komikai hatás javára fognak esni.

Közönség nem nagy számmal.

Nyilvános köszönet.

A magyarói égettek felségelyezése czéljából küldött még szab. kir. Pestváros tanácsa után 5 frtot, Gömör-Kis Hont vármegye Folsva városa 1 ft. 20 kr. Békés-megye közönsége 1 ft. 50 kr. Csongrád megye közönsége 2 frtot, Torda-megye alispánja után; továbbá Szász-Régen sz. kir. város tanácsa 35 ft 92 kr. s Felfalu községe természetben három zsákban 9 vekányi törökbuzaát egyenesen alólirhoz, — mi is a károsultak közt kiosztott.

Az illetők nevében ezen adományokat, hálás köszönet mellett nyugtázza.

Disznajón, 1873. mart. 31-én.

Kádár Pál.
szolgabíró.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, april. 4. 1873.

— Tisztelettel kérjük t. olvasóinkat előfizetéseik megújítására, nehogy a lap küldésében fenakadás történjék. A „Kelet“ programját maga a lap szolgáltatja, előfizetési feltételeink pedig a lap homlokán olvashatók. Az előfizetési pénzek beküldésére legcélszerűbb a postai utalványok használatát.

— Rudolf koronaherceg folyó évi június hónapban Klagenfurtba megy, hogy ott a király megbízásából jelen legyen a Mária-Terézia-émlék leleplezésén.

— A kolozsvári kir. járásbíróshoz idej martius hónapban érkezett összesen 1890 beadvány; ebből: 295 sommás, 7 igénykereset; 110 kiélejtési, 8 biztosítási végrehajtási kérvény; 13 végrehajtási, 15 tanuki hallgatás végetti megkeresvény; 67 felebevezvény 29 semmisségi panasz; leérkezett: a kir. táblától 20 helybenhagyó, 8 megmástitó, 3 kiegészítést elrendelő, a semmissítőszéktől, 5 megmástitó, 5 helybenhagyó határozat, kihirdetett 158 perendő végzés és ítélet, köttetett 122 békeegyezmény; fogantatott, 41 tanuki hallgatás. Ki volt tűzve 563 tárgyalás, ebből megtartott 454. A polgári beadványok összes száma 5404.

— A nagyszombati husvét hétfőjén kéjvonalat rendeznek Petrozsényben.

— Sziniginovics-Staufe-Adolf, brassói rom. kat. gimnásiumi tanár, kinek neve a németirodalomban helyet vívott ki magának, most fejezte be Bukovinának domborműves térképét, mely a világhírlításon bizonyára díszre válik nem csak szerzőnek, de különösen az említett tanítványnak is. A viaszba rakott nagy szorgalommal s kitűnő ügyességgel készült szép tudományról tanuskodó mű függélyes és vízszintes irányban fölötté nagy pontossággal és hűséggel van legkisebb részletekig dolgozva, mi tekintve az ábrázolt országnak rendetlen hegylánczait és csoportjait, ugyan nagy türelmet igényelt. A tanár urnak e buzgalmat mi csak méltányolni tudjuk de szeretnők, ha a tanár ur, mint a brassai r. cath. gym. tanára a magyarnyelv elsajátítására is szentelne egy kis időt.

— Véresstragodia történt — mint nekünk írják — e hó 1-én Bányabükön, Kolozsvár szomszédságában, a fogadóban. Este 11 óra tájt, ugyanis néhány ismeretlen egyén az ivószoba léczája körül letelepedvén, pálinkázni kezdett. Kevéssel ezután a szörnyű tett végrehajtására szövetkezett czimborák egyike, a semmi rosszat nem sejtő, gyanútlan kocsmáros nyakába kötelei veteit s annál fogva társai segélyével őt az udvarra hurcolván életét kioltották. Sőt ezzel nem elégedtek meg, hanem az ivőterembe visszatérvén, a meggyilkolt kocsmáros neje is több késszurást ejtettek s őt egészen vérbe köpölve — elávozták a borzasztó esemény színhelyéről. A pénz melyet magokkal vittek, tudósítónk szerint mintegy ezer forint lehetett. Az eset egyetlen szemlélője egyszorgáló volt, ki rómületében semmi életjelt nem mert adni magáról. Megemlítjük még, hogy e vendéglő pár hét előtt a lángok martaléka lett. Valószínű tehát, hogy a gazok álarca egy bűnbálzat szövedékében fog lefulladni.

— Brassóból távirják az „Ell.“-nek: Tegnap d. u. 3/4 órakor ide érkezett a homoród-brassói 10 mfd. hosszú vonalon az első vasuti mozdony kavicsal. Minden állomáson ujjongó népség. Itt 20,000 ember várja a vonatot. Szűnni nem akaró ujjongás.

— Deák Ferencz szülőföldjéért, Kehidát s az ott levő régi kápolnát és sirbortól közelebb meglatogatta Horváth Gyula, zalaegerszegi ügyvéd és e látogatásról következőket írja a „R.“-ban: „Ünnepi benyomások közt haladtam a kápolna felé, mely mohlepte szürke falaival néma magányban komoran tekint alá a völgybe, honnan élénk emberi hangok

s a zalai malmok kerekének locsogása hallatszának föl, míg fönt kívülem csak egy magasan csicsorgó porsirta adott némi életjelt. A kápolna nemcsak be nem volt csukva, de ajtózároknak csak nyoma sem látszott. Olyan állapotban találtam a homlokfalat, hogy abba nem mertem behatolni nehogy egy tetálnál hirtelen kerekedő erősebb szél az épület romjait aly temessen. — Az épület belsejében két sorban elhelyezve volt padoknak csak talapzatja van meg, de az oltár még képeivel és faragványával ép, melyeket a szentségtelen kezek nem mertek érinteni, ezenkívül azonban mindenütt csak puszta elhagyatottság mutatkozik. Mivel a mintegy 8—10 öl hosszú kápolnában a sirbort ajtaját nem láttam, kívülről kerestem, de ott sem találtam — noha a sanctuarium falat magasan felkuszó örökzöld folyondár sűrű szarait gondosan megkutatam, s már bizonytalanságban voltam távozándó, midőn egy véletlenül arra ment embertől megtudtam, hogy Deák Antal határozott kívánságára, ennek halála után azonnal befalaztatott a lejárás, mi azért történt, mert korábbi időkben elvetemedett emberek a halottak ujjain levő gyűrűkért földultak a kriptát. Szomorú megille tödéssel hagytam el e helyet, hol az emberek közönsége, illetőleg az utókor hálátlansága miatt nemcsakára csak egy nagy köhalom fogja jelölni a helyet, hol korunk egyik legnagyobb emberének szülei, s az ország egy másik büszkesége Deák Antal hamvai porladoznak. Én tehát magamat minden létező pártól felül helyezve, mint olyan, ki ez idő szerint egyik politikai pártból sem tartozom, ezennel fölhimom a nemzetet, hogy közadakozás útján javítsa ki a Deákcsalád mauzoleumát, s alakíttassa őt olyanná, mely méltóságának megfelel.

Ez az úgy nem lehet többé családi, mert Kehidának ma holnap már a 4-ik birtokosa lesz, ki bizonyosan nem sokat fog törődni a kápolna sorsával, mely agyis, mint a helységnek egykori temploma, régészeti, —ugyis, mint hírneves hazafiak nyughelye, nemzeti szempontból egyiránt megérdemli kegyeletünket. Részemről föntebbí czélra ezennel felajánlok 10 frtot, mely ha 4—5000 frtig fog növekedni, 1 év múlva a regényes kehidai hegyen csinos épület fogja a nemzet háládatosságát hirdetni. Eddig a levelező; a „R.“ erre igen helyesen azt jegyzi meg, hogy e czél legsikeresebben úgy volna elérhető, ha Egerszegen egy bizottság alakulna, mely az ügyet illetékesen kezelhetné.

— Bukarest. Harmincz kép viselő indoklást terjesztett a kamara elé a romániai vasutaknak a magyar vasutakhoz való csatlakozása tárgyában a következő pontoknál: Vulkán és Vöröstorony-szorosnál. Tömös- és Tirgocenánál. Ezen csatlakozási pontok tanulmányozására a kormánynak 15,000 franknyi hitel engedélyezendő. Ezen indoklás a bizottsághoz utasított és valószínűleg a kamarának még ez dei üléséig alatt el is fog fogadtatni.

— A katolikus autonómia kérdése mindinkább kezd előtérbe lépni, s ez úgy végleges megoldását sürgetik mindenfelé A katolikus kongresszus kisebbségének Pesten levő tagjai konferenciáját tartották, s elhatározták, hogy pártolni fogják a Hatala Péter által megindítandó „Kath. Reform“ című lapot, s ebben fogják közléseiket a párt intenczióit.

— Egy mintaszerű népiskolát s népiskolai kertet készített a bécsi világhírlításra az iskolabizottság, melyről a bécsi lapok egész lelkesültséggel szólnak. Az épület Krummholtz építész mintája szerint készült, a kertet dr. Schwab gymnasiumi igazgató terve szerint létesítették s az egész valamivel több mint 800 □ ölet foglal el. Az épület egyemeletes, diszített külsővel, goth ablakkal. Az egész ház csak 10 meter széles s 15 meter hosszú s mindamellett mind a négy szobás iskolaterem melyben 70 gyermek kényelmesen lehet, mind a tanító lakása s gyűjteményre szánt szoba igen czélszerűen s bőven van elhelyezve. Az iskolai helyiségek az emeleten vannak, a tanító lakása földszinten. Az egész épület könnyen nagybítható s összeköttetésben áll a tornahelyiséggel, melynek egyrésze istállóvá átalakítható. Az egész helynek mintegy 2/3-a képezi az iskolakertet, melyben a falusi gazdálkodás minden szükségleteire kellő tekintet van, még a selyemtenyészésre is. Egysszóval ej mintául teljesen megfelel azon kívánalmaknak, melyeket a falusi népiskolák javítására a legjelesebb szakférfiak is kinyilatkoztattak s egyszerűsége által teljesen alkalmas példát nyújtani az utánzásra.

— A képművészeti tanács közlelbről tartott ülésében döntött az idej történeti festmények pályázata fölött. A 200 aranyos jutalmat Thán Mór nyerte el „Muramezi diadal“ nevű festményével, a 100 aranyos Székely Beralan „Tököli és fia“ nevű művével, az 50 aranyos Weber Ferencz „Szent László“-jával.

— Ezüst koszorúval lepte meg Miklóssy társulata a mult szombaton Vizváryt, kit ép úgy kedvel a társulat minden egyes tagja, mint maga a nagy közönség. Az ezüst babérkoszoru egyes leveleire jelesebb szerepeinek neve van vésvé. Az átadás nyílt előadás alatt ment végbe, mely alkalommal Lukácsi intézte Vizváryhoz a bucsu beszédét.

— Munkási új „Éjjeli csavargók“ című festménye, melynek párisi neve „Rudeurs de nuit“ egy két ecsetvonás híjján már egészen elkészült. A „rue Lafitte“-ben fogják kiállítani, mielőtt a bécsi közkiállításra küldnék.

— „Remény“ czimvel Werzár G. brassói jóbirú bankár tőzsdei lapot indit meg magyar nyelven. Az első szám f. év május hó 7-én jelenik meg.

— Gyöngyösi-Mátrai Laura asszony vendégszereplését igen szívesen fogadták a miskolcziak; minden fellépése alkalmával nagy-számu közönség taposolt szép játékát. Közelebbi jutalomjátéka alkalmával, még a zenekar helyisége is zártszékekkel volt alakítva, s midőn a kedvelt vendég színész a színpadra lépett, egy fiatal ember vörös selyem vánkson és csinos beszéd kíséretében értékes arany karperecet, fülöngyűgöt és melltt nyujtott át a közönség éljenzése mellett.

— Souper Jenő, ki mint kitűnő dalénekes nagy hírből állott és a pesti hangversenyekben mindig kedvelt jelenség volt, f. hó 30 án reggeli 1 órakor a dudai országos tébolydában, közel egy évi szenvedés után, meghalt. Béke poraira!

— Sárkányban, e hó 24-én éjjel előtt egy órával tűz ütött s alig néhány percz alatt 9 szalmával fedett pajta s egy lakház lett a pusztító elem zsák-mánya. Az utóbbiban egy husz éves fiatal léány aludt, kit szerencsére még idején kimenthettek a lángok közül, Jószerencse hogy a vész szécsőndben történt, mert különben a jobbadán szalmagunyhókból álló község egészen alhamvát volna.

— Követésre méltó példa. Galen gróf, műnsteri kanonok, a mult évben egyik praedikatiojában hevesen kikelvén a felekezet nélküli iskolák ellen, mint a melyek szerinte a betleni gyermekgyilkosnál is borzasztóbbak, beperelteti s most a műnsteri főtörvényszék által négy heti várfogságra íteltetett.

— A st.-galleni katolikus iskolai község az iskolai tanácsnak azon indítványát, hogy a csalhatatlansági dogmát és a syllabust az iskolai és valósi oktatásban tanítani ne legyen szabad, 582 szóval 117 ellen elfogadta.

— New-Yorkban nagy sikerrel adták elő Lindau Pál „Mária és Magdaléna“ című drámáját.

— Prágában, a gyümölcs utcában hétfőn éjjel egy három emeletes ház egyik része beomlott, s mint mondják, két ember a romok között találta halálát.

— A karácsonyi pályázaton legjobban kiemelt vigjátékot: „A szerelem iskoláját“, mint mondják, Rákosi Jenő írta.

— Egy merész amerikai léghajós: Donaldson tanár e nyár folyamában az atlanti oceántól Irlandba szándékozik utazni. Léghajójának gépezete 20 mását fog nyomni s 268.000 lábnyi gázt tart készletben. Donaldson tanár ez utat 17 óra vagy legfőbb harmadfél nap alatt szándékozik megtenni s ha kísérlete sikerül, léghajóját postai szállítmányok vitelére is fölhasználja.

— Az „Allg. Erziehungsverein“, a fröbelisták legnagyobb egylete, egy rendes havi folyóiratot indított meg „Die Erziehung der Gegenwart. Beiträge zur Lösung ihrer Aufgabe mit Berücksichtigung von Fr. Fröbel's Gundsätzen“ czimvel. Szerkesztik Kellner és Schröter ismert dresdai paedagógok. Az első mutatóványzámban többek közt egy érdekes lithographiai rajz is van Schwabtól a népiskolai kertek beosztására nézve. E lap ára egyleti tagok s más Fröbel-féle egyletek tagjai számára egész évre 20 Sgr., könyvárusoknál és postán megrendelve egy tallér. — Köhler „Kindergarten“ je mellett ez még csak a második német szaklap.

— A kincstári munkások árvi számára Kerkapoly pénzügyér — mint tudva van — menházat állit föl, s e czélra az állami sorsjáték százezer forintot jövedelmezett. E menház fölállítását Mátyás király hajdani zólyomi várába tervezik, mely aztán a kávérendő királyi jóváhagyás mellett, „Gizella menház“ nevet viselné. E tervet a képviselők hétfői zárt ülésen helyesléssel fogadták. Csak egy hang opponált: a Csanády Sándoré. Neki nem tetszik, hogy Mátyás király régi várából „Gizella-vár“ legyen.

— Nagyszerű lopás. Tarnocz Gusztáv országos képviselő f. évi január 13-án Pestre érkezvén, lakásán a bérkocsiból kiszállás után észrevette hogy börtöndje, mely 62,000 frt értékű váltókat, 20,700 frt értékű állampapírokat, egy 2000 frtról szóló takarékt pénztrái könyvecskét és több más értékes tárgyat tartalmazott, a kapu alól, hová letétezt, eltűnt. A vizsgálat kiderítette, hogy a börtöndöt Göncz Dani, egy sikkasztás miatt elbocsátott pestvárosi poroszló lopta el. A végtárgyaláson constátaltattott, hogy vádlott minden, általa nem értékesíthető értékpapírt a Dunába dobott, úgy hogy Tarnocz Gusztáv ur 100,000 frttal felérő kárt szenvedett, Bilkey Papp közbíró a különösen terhelő körülmények miatt vádlott ellen 8 évi súlyos, hetenkint egyszeri böjttel szigorított börtönt indítványozott, a törvényszék azonban Gönczöt négy évi börtönrre ítélte.

— Botrány a templomban. A „Tem. Lapok“ a következő templomi botrányt közlik: Az alibunári g. n. e. lelkész a minap egy csipős reggelen megleste a templomszolgát, ép midőn a reggeli harangozást végezte. A lelkész 14 átmérőjű bottal várt a szerencsétlen templomszolgára és a szarvakkal rohanta meg: „Te, te vagy az én pajtásom?“ és ezzel ütötte vörte a jámbor szolgát, ki elfutni akartván, a lelkész által a falhoz löketett és oly borzasztó ütöletet kapott, hogy fején két seb támadt, és a templom véréből bemocskoltattott. A lelkész elleu, ki-ről megjegyzendő, hogy 65 éves ember, a bünyefenyi to eljárás megindított.

— Eleven teleskop. Egy szt. etiennei orvos a Loire-departement St. George-en Couzan cantonjában egy lukatos legényt ki oly bámulatos természettudományval van megáldva, hogy joggal nevezhetni eleven teleskopnak. Rendkívüli látóképességgel bir. St. Priest helységéből meglátja az onnan négy kilométernyi (fél német mértföldnyire) eső St. Etienne városához a tornyán az óramutatót. Világos éjjeken meglátja Jean Trubel — ez a neve — a Jupiter négy holdját és a Saturnus két gyűrűjét. E fűneményszerű ember még csak 22 éves s inkább csillagvizsgálóval való lenne, mint lakatosnak. Az orvos tudára adta felfedezését Páris első physiologusainak, kik a fiatal munkást elhozták s szemét gondos tanulmány tárgyává teszik.

— Helyreigazítás. Lehető tévedések kikerülése tekintetéből megkivánjuk jegyezni, hogy lapunk april 2-iki száma 76 helyett vétségéből 77 számmal jegyeztetett s ennél fogva a 76. szám nem létezik.

KÖZGAZDASÁG.

Az angol telivér ló keletkezése.

II. és III. Eduard királyok alatt Spanyol- és Olaszhonból hoztak be jeles tenyészlóvak. Az angol ló nemesedésére különösen nagy befolyást gyakorolt, azon 50 spanyol ló, melyet III. Eduard hozatott, 1000 márkáért. A „futtató ló“ elnevezése ez időből ered, azonban mint látszik ezen elnevezéssel a könnyű, harc-szolgálatra nem alkalmas lovakat illették. III. Eduard alatt, mint az hiteles adatokból kitűnik, az angol lovak már — sok jeles tulajdonuk miatt — kiváltak a szomszéd államokban honos lovak között. — II. Richárd kénytelen volt a lovakat illetőleg árjegyzéket állapítani meg, ez által kívánva, az angol nemesesség lovakkal üzt, tulzott fényűzésének gátot vetni. — A kivitel szigorúan tilva volt.

A kegyetlen VIII. Henrik alatt az angol lótenyésztés hátraesést mutat. Erzsébet királynő maga is szenvedélyes Parforce vadász lévén, az ország több vidékein — így először Chester és Stamfordban — szabályszerű löversenyeket alapított.

I. Jakab alatt jelentek meg, és lettek általánosan elfogadva az első verseny törvények. Jakab király nagy érdekltséggel viseltetett a löversenyek s egyáltalán a sport minden nemé iránt; egy arabs mént vett volt 500 frtért, mi akkori időben roppant pénzösszeg volt. E drága apa-állat azonban nem felelt meg a hozzá kötött kívánalmaknak, a minek az lett a következménye, hogy a lótenyésztők nagy része előtt, a keleti vér elvesztette hitelét. Azonban csak rövid időre, mert néhány év múlva újolag hoztattak tenyészlóvak Levante és Africából; így Helmsley Turk és Fairfax Morocco Barb.

A keleti vérről csakugyan megbarátkoztak az angolok; rövid idő múlva felöltő változásokat idézett elő a lótenyésztésben, ugyannyira, hogy némelek a tulajdos könnyűség és a régi nagy, nehéz faj elenyészteről kezdettek panaszkodni. I. Károly nagy buzgósággal folytatta atyjának tervezetét; Hydepark és Newmarket-ben löversenyeket alapított. A polgárbíborok rövid ideig késleltették ugyan a lótenyésztés további előhaladását, de még sem akaszták azt meg teljesen; az az időbeli lovasság mozgékonyága, gyorsasága és tevékenysége ugyanis, az angol ló jelességéről tanuskodik. Cromwell nagyon sokat tett a lótenyésztés érdekében; saját magának s sok futtató lova volt.

(Folyt. köv.)

— A n.-enyedi piac árjai martius. 25-án 1 ausz. mérő tisztabúza 5 ft 80 kr. rozs 4 ft 60. elegendybuza 5 ft — kz. zab 1 ft 30 kr. Széna 1 ft. 70 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 12 ft. — kr. Marhaus fontja 20 kr. Konyhaliszt 12 kr. Borsó mérőjeh lencse 20, paszuly 10 kr. —

A „KELET“ magán-távirata.

Feladatott Pesten aprilis 3. 10 ó. 30 p. d. e.

Érkezett aprilis 3. 10 ó. 40 p. d. e.

Tegnap délből fél egykor Majláth Antal elnök megnyitotta a magyar delegatiót, hangsúlyozván az európai béke fentartásának szükségét, mely czélra a védképesség fejlesztése szintén hozzájárul. Erre Andrássy külügyér terjesztette elő a közös budgetet. Ugyanez történt a német delegatióban, mely Schmerlinget választotta elnöké. Királyunk a magyar delegatiót ma 2 órakor, a németet 3 órakor fogadják. A bizottságok megkezdék működésüket.

A szerb bizalmi férfiak püspökök, kikkel Trefort a patriarcha választás végett értekezett, ajánlják, hogy a király maga nevezze ki a patriárhát.

Nemzeti színházunknál a drága opera elválasztása legközelebb megtörténend. Az operai előadások a német variétes színházban tartatnak, melyet a belügyminister egészen bérbevenni készül. Az enquette még ma megteszi a két színház elkülönítésének keresztülvitelére irányuló javaslatot.

Felelős szerkesztő: Szász Béla.

